

ELŐFIZETÉS
 Egy évre .....
 Egy hónapra .....
 Egy évre .....
 Egy hónapra .....
HÍRDELÉSEK
 Másfél óra alatt .....
 Minden sorérték .....
 Minden sorérték .....
 Minden sorérték .....

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csemádi egyesült
 vasutas palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 22.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Rt. vezény-
 lésére.
 58-ik évfolyam-ot 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 22.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 10.

Minden egyes katonánk dicséretet érdemel.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Arovonalunkon Visztulától északra heves ágyuhare tegnap is tartott.

Lopusától délre oroszok támadását könnyű szerrel visszautasítottuk.

Előretörésünk Gorlice környékén ismét szaporította foglyaink számát. Elhódított állásokat mindenütt megtartottuk annak ellenére, hogy ellenség azok visszafoglalását több ízben megkísérelte.

Kárpáti arovonalon szakadatlanul ismétlődnek ellenség támadásai, melyeket a szerint, amint csapatok fejlődése lehetséges, hol erősebb, hol alárendeltebb erőkkel hajtának végre. Így tegnap is ellenségnek súlyos veszteségeket okozva, több helyen visszautasítottuk hevesen támadó oroszokat, akik egészen torlaszainkig hatoltak. Ezekben a harcokban ellenségnek ismét 600 embere maradt fogolyként hatalmunkban.

Utóbbi napokban Kárpátokban uralkodó kedvezőtlen időjárás az ezen a harcovonalon alkalmazott seregtestekkel szemben egészen rendkívüli követelményeket támaszt. A csapatok az ellenséggel állandóan érintkezve éjjel-nappal harokban állanak és gyakorta kemény hidegben és nagy hóban is kénytelenek támadásokat végrehajtani, vagy a védelem többnyire tulerők támadásaival helyt állni. Derék csapataink magatartása, valamint minden egyes harcos, akinek ezen küzdelemben része van, határtalan dicséretet érdemel. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Oroszok sikertelen erőlködései.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti.

Nyugati hadszíntér:

Moretto magaslaton csapataink franciáktól két további árkot ragadtak el. Hat tisztet és kétszázötven főnyi legénységet fogtak el és két géppuskát és két kisebb ágyut zsákmányoltunk.

Champagnében harcok még nem jutottak befajezéshez.

Lemesniltől északnyugatra előretörésre kész ellenséget tüzelésünk támadásban megakadályozta.

Vogezekben köd és hó megnehezítették a harci tevékenységet.

Münstertől nyugatra és Sennheimtől északra még folyik a haro.

Keleti hadszíntér:

Augusztowtól keletre oroszoknak ellenünk intézett támadásait, ellenség súlyos veszteségei mellett, meg-hiusultak.

Lomzától északkeletre ellenség egy sikertelen támadása után nyolcszáz hadifoglyot hagyott kezeink közt.

Osztrolenkától északnyugatra haro fejlődött ki, amely még nem ért véget.

Fraszniastól északnyugatra és nyugatra vívott harokban, amely ráknézve kedvezően folyt le, háromezer orosz elfogtunk.

Rawatól északra és Nowomiasztótól északnyugatra oroszoknak ellenünk intézett támadásai eredménytelenek voltak: Itt egyezerhatszázötven orosz ejtettünk foglyul. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnöki sajtóosztály.)

Árvák és rokkantak.

Arad, március 9.

Büszkeség fog csillogni annak a gyerekek szemében, aki azt mondhatja, az én apám a hazáért halt meg. De ettől a büszkeségtől nem lakhat jól az árva, mint ahogy nem élhet meg a háboru rokkantja se a kitüntetésből, amelyet a mellére tűztek. Hogy az árva fiuk büszke pillantását ne homályosítsa el a nyomoruság könnye, hogy a rokkant katonát botja ne váljék koldusbotjává: ez a nemzetnek becsületbeli kötelessége.

Bizonyos, hogy nem fognak róla megfélekedni. De az a soha le nem róható hála, amellyel a nemzet a mai háboru hőseinek tartozik, egyebet is parancsol. Az, amit a háboru árváinak és rokkantjainak adni fognak, egy világot se viselje a könnyűletnek, még kevésbé az alamizsanának színét. Adjon nekik a nemzet annyit, amennyit csak módjában van; de akár sokat ad, akár keveset, annak ne legyen olyan mellékíze, mint aminővel a szükölködők a kegyelemkenyeret, a hivatalos vagy társadalmi jótékony-ság által adott falatokat gyakran kénytelenek lenyelni. Adósság törlesztése legyen ez, amelyért nem jár köszönet, — hiszen az árva halottjának, a rokkant hősnek azután is még mindig adóssai vagyunk.

Nem időelötti, ha ennek a gondolatával már most törődnek. Hetedik hónapjában az irtóztatóan sok áldozatot kívánó háborunak, már eddig is szomorúan nagy számmal vannak az apátlan árvák, a munkanélküli rokkantak. Es ha vége lesz a hábo-

runak, akár hamarabb, akár később lesz az, akkor már készen kell lenni az előkészületeknek, az intézményeknek, amelyek az árvák és rokkantak sorsáról gondoskodnak.

Dicsérni való, hogy mindkét irányban közös gondolat vezeti a készülődést. Az, hogy se az árvák, se a rokkantak ne legyenek kaszárszerü, rendeltetését hirdető épületbe gyűjtve, amely mégis csak a nyomoruság, a könnyűlet hajléka lenne. Az árvák, akik ilyen intézet közös ruháját viselnék, meg lennének különböztetve a többi gyerekektől s ha e megkülönböztetésben nincs is röstelni való, sőt ellenkezően, — annak, aki viselné, még se eshetik jól.

Csongrád község azt mondja, és a szava bizonyára a szivekhez fog találni, hogy a háboru árváit a családokhoz kell befogadni. Akit özvegy anyja nem tud ellátni, vagy aki egészen magára maradt, azt vegyék magukhoz a jómóduak, s ha — ami előrelátható — az ilyen adoptálók nem lennének elegendő számmal, a szegényebb embereknek az állam segítségével lehetné, hogy a háboru egy vagy több árváját derék, apjához méltó polgárrá neveljék. Büszkeségére szolgáljon minden családnak, ha egy-egy háboru árvája van, s ez a büszkeség jobba tenné az árva helyzetét, aki a szeretet mellett ezt a megbecsültetést érezve, könnyebben viselné az árva-sorsot.

A rokkantakat se szabad menházakba tömni, hanem a legkönnyebb

munkával járó alkalmazásokat juttatni nekik, hogy ezzel is magukat tartassák fenn. Ha ezzel többeket kiszorítanak mai helyükből, az nem baj. Azok, akik a háborúba nem mehettek el, végezzék el majd a háború után a nehezebb munkákat, — azok helyett, akik a nemzetért a legnehezebb, legveszedelmesebb, önfeláldozással teljes munkában lettek rokkantak.

Balkáni államok a tengeri hatalomért.

(Szerbia törekvése az Adriához. — Görögország válsága. — Venizelosz intrikái az utódi ellen. — Az entente kudarca.)

Távirati tudósítás.

Szaloniki—Athén, március 9.

Szerb csapatok betörése Albániába.

Szófia. Szaloniki-i hírek szerint most már kétségtelen, hogy Szerbiának az a célja, hogy Albánián keresztül elérje az Adriát. Hogy ezt a törekvést elleplezze, újabb jelentéseket ad ki arról, hogy az albánok ismételt betörték Szerbiába és négyezer harcosuk megszállotta Stupant és fenyegeti Monastirt. Ezzel szemben az az igazság, hogy nagy szerb erők elhagyták Uszkübdöt és hogy a csapatok egy része már át is lépett az albán határon és megkezdte előnyomulását Albánia belsejébe.

Zaimis nem váltotta a görög kabinet megalakítását.

Rotterdam. Athénből érkező távirati jelentés szerint Zaimis közölte a királynak, hogy nem vállalhatja a kabinet megalakítását. A király Gunarist bízta meg a kabinetalakítással.

London. A Daily Telegraph athéni jelentése szerint Venizeloszt nagyon elkésztette a király döntése. Téves az a jelentés, hogy Venizelosz a kamarában indokolta volna mag viszályát, mert hisz a kamara jelenleg nincs is együtt. Venizelosz a lakására hívta a koronatanács után politikai barátait és ezek előtt jelentette ki, hogy lemond, mert a király nem ért egyet az ő politikájával. Ez alkalommal Venizelos kijelentette, hogy egyetlen kormányt sem fog támogatni, a mely nem az ő politikáját követi. Nem támogatja Zaimist sem. Ha Zaimis ennek ellenére megalakítaná kabinetjét, úgy ennek aligha lenne alkalma, hogy a parlamentben bemutatkozzék. A midőn a jelen voltak közül valaki megjegyezte, hogy ez a kormányellenes lenne. Venizelosz azt felelte: „Már rosszabb úgy sem lehet, mint a hogy most van.”

Támadások Zaimis ellen.

Berlin. Párisi jelentések szerint a párisi sajtó Delcassé utasításaihoz képest állást foglalt Zaimis ellen. A Temps a görög válságról a következőket írja:

— Várakozó álláspontot kell elfoglalnunk, hogy Venizelosz lemondásának igazi jelentőségét megítélhessük. Nem hisszük, hogy Görögország kizoríttatja magát abból az irányból, a Lova rendeltetése számítja és hogy a hagyomány által megpecsételt baráti vonatkozásait megzavarni engedje. A hellenizmus sokkal jobban felvirágozott már, sem hogy a tévedések politikájában elpusztulhatna.

A görög miniszterválság.

Berlin. A Vossische Zeitung írja az athéni események kapcsán: A döntés, amely az athéni koronatanácsban történt és a közlés, amelyet Venizelosz a kamara előtt tett, hogy

a minisztérium azért lép vissza, mivel a király nem helyesli politikáját, csupán egyféle jelentéssel bírhat. Venizelosz kétségkívül azt akarta, hogy Görögország lépjen ki semlegességéből. Valószínű, hogy ez francia és angol biztatásokra történt, amelyeket Pau generális hozott Venizelosznak és amelyeket a Párisból visszahívott követ Romanos is megerősített. Konstantin király a semlegesség megtartása mellett döntött.

Hogyan mondott le Venizelosz.

Berlin. Athénbe érkezett jelentések szerint Venizelosz kabinetjének lemondása sokkal nyugodtabban folyt le, mint ahogy az entente sajtójának előhírnökei jelezték. Nagyobb tüntetés egyáltalában nem volt. Az új kabinet előrelátóan Görögország semlegességét, továbbra való fentartását fogja szem előtt tartani. A válság, amennyire a helyzet megítélhető, az entente diplomációjának mesterkedéseinek teljes kudarcával végződött.

Intézkedik a város a vízművek fejlesztéséről.

(Mit tárgyal a törvényhatóság közgyűlése?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

Holnap tartandó közgyűlésén a törvényhatóságnak illeik az ünnepélyesség. Csak egy kevés, csak épen annyi, amellyel meglehetne különböztetni a hétköznapot az olyantól, mint a holnapi. A törvényhatóság, hosszú évek várakozása után, végre a vízvezetékkel, mint a saját jogos tulajdonával foglalkozhatik. Nem vagyunk rajongói a házi kezelésnek, de a vízvezeték csakugyan olyan intézmény, ez megdönthetetlen igazság, amely csak akkor teljesítheti hivatását, ha az a közönségé.

Ez lesz a legkiemelkedőbb eseménye a holnapi tanácskozásnak, amelynek tárgyát ma készítette elő a tanács Urbán Iván báró főispán elnöklésével tartott ülésében. Varjassy Lajos polgármester még mindig beteg és az ülésen nem vehetett részt.

A közgyűlés sorrendjén nagyobb vitára okot szolgáltató kérdések nincsenek. Új eszmék, új tervek ma nem népszerűek és a tanács igen boldog, ha a hétköznapi problémák békés megoldásában támogatja őt a törvényhatóság.

Az igazoló választmányban Tolnai János dr. elhalálozásával megürült egy bizottsági tagsági hely. A tanács azt javasolja, hogy Schütz Henrik dr. válassza meg a közgyűlés, aki bizonyára épen olyan lelkiismeretes és szorgalmas munkása lesz ennek a fontos testületnek, mint a megboldogult volt.

A szántársulat tagjai azzal a kéressel fordultak a közgyűléshez, hogy a város március és április hónapokban fedezze a világítási, valamint a rendőri és tűzoltói ügyeleti költségeket. A tanács azt javasolja, hogy tekintettel az amugy is egyre súlyosodó megélvezési kötelezettségre, amely a város szegény lakosságával szemben a városra hárul, a szántársulatnak csak az inspekciós díjakat engedje el a törvényhatóság, míg a világítás költségeit az viselje.

A vízműper szerencsés kimenetelét jelenti be a tanács a közgyűlésnek és javaslatot tesz az új helyzet következtében szükséges intézkedésekre. Többzór és részletesen ismertették Jegessy Károly dr. tiszti főügyésznek előterjesztéseit, amelyeket a tanács magáévá tett egész terjedelmében. A főügyész ma tudomására adta a tanácsnak, hogy a törvényszék meg-

hozta a vízvezeték átadó végzését és néhány napon belül a város kiküldöttai birtokba vehetik.

A tanács azt javasolja, hogy a vízművek vezetésével bizza meg a közgyűlés Zádor Imre gépüzemigazgatót és a szerződésében biztosított négyezer korona jövedelem többletet utalja ki. Az igazgatót utasítsák a vízvezeték átvételére és melléje Jegessy dr. főügyész, Kilenyi János főszámvevőt és Nachtnébel Odón főmérnököt delegálják. A vízműveknél alkalmazott személyzetet ideiglenesen átveszi a város mai illetményeikkel és jogviszonyukat majd az átvétel után megalkotandó szabályrendeletben rendezik. Egyelőre a mostani szabályrendelet marad érvényben, azzal a változtatással, hogy tulajdonosul abban a várost nevezzék meg. A zárlati idő alatt befolyt jövedelmek felhasználásával sem dönthet még a közgyűlés, mert a vízvezeték fejlesztésének programját el kell készíteni. Félt, hogy a tanács el fog késni vele, mert a nyár hirtelen beköszönt és esetleg járványokat hoz magával. A főügyész kérte is, hogy sürgősen cselekedjék a tanács, mert a város vízellátására a vezeték nem elégséges. A gépüzemigazgatót utasítják, hogy a tervezetet készítse el és szakzerű javaslatait terjessze be. Elvül azt óhajtja a tanács megállapítani, hogy a jövedelmekből fizesse vissza a vízmű a törsvagyron által nyújtott előlegeket és a per eldőlteig a jövedelmekből utalják ki a tiszti főügyész tiszteletdíját és Reicher Károly nyugalmazott főügyésznek felajánlandó honoráriumot, a többit pedig csatolják a törsvagyronhoz. A közgyűlés bizonyára sürgősen fogja találni a csőhálózat kibővítését, amint hogy a polgárság annak tudja és utasítani fogja a tanácsot, hogy gondja legyen ama városrészek kielégítésére, amelyek vízellátása még ma is óskori állapotban van. Holnap mutatja be a tanács a közlekedési vállalatok múlt esztendei eredményét, amelyet ma az üzemigazgató összeállításában változatlanul elfogadott. Teljes részletességgel ismertettük. Csak annyiban történt változás, hogy a tanács Lőcs Rezső helyettes polgármester javaslatára azt proponálják a közgyűlésnek, hogy az összes leírások után fennmaradó haszonból ötvenezer koronát az autóbussz üzem adósságainak törlesztésére fordítson a város. A lóvasúti teherforgalom tiszta hasznát.

A lóvasúti forgalom meghosszabbítását kérték. A tanács ma is azon az állásponton van, hogy a várható eredmény nem ér fel azzal, hogy 16 ezer korona kiadást reszkurozzon meg a lóvasúti üzem.

A városi mészárszék részére újabb 5000 korona előleget kér a tanács és bejelenti, hogy a közönség nagyon felkarolta az intézményt, amely mint árszabályozó máris csekély ért, mert a husarak Aradon alacsonyabbak lettek. Az első hét eredménye ugyan 1300 korona hiányt tüntet fel, de ez nem mérvadó, mert részint a bevásárlás utközött nehézsége, máárást oly kiadások voltak, amelyek hosszabb időre lesznek elosztandók. Green Nándor főkapitány azt jegyezte meg, hogy a husarak havi 2000 korona rezsit mellett soha sem fog prosperálni és ilyen kiadások mellett minden mészárszéknek tönkre kell mennie, de a tanács a helyettes polgármester megnyugtató kijelentései után tudomásul vette a mérleget.

A város díjnókaiknak jogos kérését a tanács is teljesítendőnek mondja. Tíz koronát kérnek havonta drágasági pótlék címen. Azt javasolja a tanács, hogy azoknak, akik családi pótlékot kapnak és akik nősek, adja meg a közgyűlés, de akik máshonnan élveznek társadalmi támogatást nem kapják.

Megerősítették az oroszok kárpáti frontjukat.

— Véres harcok az északkeleti Kárpátokon. — Kudarcot vallott minden orosz támadás. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest-Sátoraljaújhely, március 9.

A trónörökös a harctéren.

Bécs. Károly Ferenc József trónörökös ma éjjel visszautazott a harctérről.

Erősítéseket kaptak az oroszok.

Sátoraljaújhely: Lupkowitztól keletre az oroszok erősítéseket kaptak. Katonákat korbáccsal és gépfegyverrel kergetik egymásután megismételt rohamokba, a melyek mind összeomlanak. Állásaink előtt rengeteg sok halott és sebesült marad, sokan megadják magukat.

Elkeseredett küzdelem Lupkow és Uzsok közt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A hideg, napsütéses időben megéleinkükt a harc vonal, melynek legfontosabb eseménye az a harc, amely az uszoki és lupkowi szoros közepe táján támadt. A mi katonáink az oroszok néhány nagyon fontos állását megrohanták s el is foglalták azokat. Az oroszok őrjengő hevességű ellentámadásai dacára meg is tartottuk az elfoglalt pozíciókat.

A nyugatgalíciai front déli szárnyán a császárvadászok vívtak ki értékes helyi sikereket. Az általános helyzet egyébként változatlan.

Bécs. A Rundschau Korrespondenznek jelentik a sajtóhadiszállásról: A tegnapi napon fokozottabb harci tevékenység mutatkozott az egész vonalon. Orosz-Lengyelországban, a galíciai harc vonalon és a Kárpátokban oly hevességgel harcoltak, mint már hetek óta nem. Minoenütt a szövetséges csapatok fölénye érvényesült. A Kárpátokban az oroszok ismételt megpróbálták, hogy kudarcaikat jóvá tegyék és támadást támadás után intéztek csapataink ellen. Különösen Lupkow és Uzsok között volt elkeseredett küzdelem. Az oroszok kétségbeesett kísérletei azonban eredménytelenek voltak és minden rohamtámadásukat, nagy veszteségeket okozva nekik, visszaverték csapataink.

A Dunajec mentén tegnap ismét a gyalogság lépett erősebb akcióba. Az ottani harc vonal déli szárnyán a tiroli császárvadászok bravuros támadása okozott az oroszoknak nagy veszteségeket.

Uzsoknál elfogtunk egy orosz zászlóaljot.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Pénteken és szombaton a tiszta időt felhasználva, repülőink sikeres telderítéseket végeztek az oroszok egyik harc vonalán. Az előző napokban köd és hóesés tette lehetetlenné a repülést. Az utóbbi napokban Uzsok környékén rendkívül hideg és tiszta idő volt. Az uszoki hágók merpentinjén gyilkos hidegségű szél száguldott, de sem a hideg, sem a friss hó, amely Uzsoknál sehol sem magasabb néhány centiméternél, nem akadályozta meg, hogy

hadvesetőségünk az oroszok zempléni, rendkívül erős nyomásának silensúlyozására támadást ne rendeljen el, a mit csapataink ellenállhatatlan erővel hajtottak végre. Legerősebb volt támadásunk Uzsoktól nyugatra, míg a keleti oldalon mérsékeltébb tempóban törtünk előre. Támadásunk sikerrel járt. Az oroszokat több megerősített támaszpontjukból kiűztük, miközben igen nagy számú oroszot elfogtunk.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Uzsoktól nyugatra elfogtunk egy orosz zászlóaljot.

Orosz támadás Csernovicon túlról.

Beszterce. Csernovictól keletre a Pruth talsó oldalán lévő állásainkat ma az ellenséges tűzéréség megtámadta. Az orosz ágyuk mindössze néhány eredménytelen lövést tudtak adni, mert tűzéréségünk hevesen és azonnal válaszolt a támadásra, olyan pontosan, hogy az orosz állásokat félóra alatt szétlőtte.

A óár zsidó.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz főparancsnok elrendelte, hogy minden megszállott község zsidó lakói közül tuzsokat vigyenek el, ha pedig a zsidók az ellenséghez szítanak, akkor valamennyiüket fel kell akasztani.

Osand Varsó körül.

Stockholm. A Stockholms Dagblad jelenti: A keleti fronton a német offenzíva, ugyilátszik, főképen a Bobr-folyó melletti Ossoviecs ellen irányul. Orosz adatok szerint Ossoviecset nehéz tűzéréséggel bombázzák, hogy a híres 42-es „Berták“-kal-e, azt nem tudhatjuk bizonyosan. Ezekkel a hadműveletekkel összefüggésben az oroszok próbálkoztak, hogy Augustowo-tól délkeletre a Bobron át előretörjenek, hathatósan meggyőzték. Az oroszok azt állítják, hogy Grodno-nál előrehaladtak, de a német megbízható jelentések azt mondják, hogy a helyzet ott változatlan.

Varsó előtt most nyugssanak a harcok. A Kárpátokban pedig folytonosan változó a hadiszerencse. A német segítőcsapatok főként az Opor-völgyében működnek, azsal a célszerű, hogy a stratégiaiag fontos Sátryj ellen vonuljanak előre.

Az oroszok az erdővonal mögé vonultak.

Berlin. Móraht őrnagy a Berliner Tagblattban a következőket írja a keleti harctérről:

— Hadműveleteink a keleti harctéren tervezészerűen folynak. Hudenburgnak eme bizalomkeltő szavai a nagy események előtt szoktak elhangzani. Az oroszok kénytelenek voltak védelmi vonásaikat visszavenni és a Njemen folyó erdői mögé helyezni. Lomzától északkeletre hasztalan keresnek kiutat az oroszok és hiába vesztik a sok halottat és sebesültet. Ezen a ponton az orosz gárdát rendeltek ki az arcvonalba, a mi nem történt volna meg, ha nem döntésért folynék a harc

Jól bánnak az angolok hadifoglyaikkal.

(Zippernovszky Károlyné elbeszélése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

Zippernovszky Károlyné, akit az aradi előkelő társadalom jól ismer, mint a Vörös Kereszt nemzetközi bizottságának tagja. Genfben volt. Beszélt Naville tanárral, aki Angolországból a napokban érkezett haza a foglyotáborok látogatásáról. Az urinő az Aradi Közlöny fővárosi tudósítója előtt a következőket mondotta a professortól hallottakból:

A Vörös Kereszt nemzetközi bizottságának megbízásából Naville tanár, a bizottság tagja, Victor van Berchem kíséretében sorra járta az angliai foglyotáborokat. Angliának alig van olyan foglya, aki esatamszón kevés az angolok kezére. Mintegy tízezer embert őriznek a foglyotáborokban, akiknek jórésze polgári internált egyén, de a katonai foglyok is majd mind Angliában rekedt, vagy a tengeren feltartóztatott tartalékosok, akik nem vettek részt a háboruban. Ezenyésző kis percent a tényleges hadifoglyok száma, akik — néhány tengerészisztet és matrózt leszámítva — mint magukkal tehetetlen, sebesültként jutottak fogságba.

Naville tanár az egyes táborokban közvetlenül érintkezett a foglyokkal. Általánosságban igen meg volt elégedve a látottakkal. A polgári és katonai elemet az egyes táborokban elkülönítették. A tisztok és bizonyos polgári egyének állásukhoz mért megkülönböztetést élveznek, a többiek az angol katonák kaszárnya-életét élik. Ruhát, cipőt mindenki ingyen kap, ha a sajátja már hasznavehetetlen. Mindegyik külön szalmaszékkel, párnával és három gyapjútakaróval van ellátva. Az élelmük reggel tea vajaskenyérről, délben leves, húsfőzelékekkel, este megint az obligát tea és vajaskenyér. Sok helyütt a konyhán maguk a foglyok szakácskodnak. Hetenként kétszer irhatnak haza nyitott leveleket. A nekik küldött pénzeket a tábornak parancsnoka veszi át és csak részletekben adja ki, nehogy túlságosan költségeszenek a kantinekban.

Derbyshire-ben egy régi kaszárnyában laknak a foglyok. Holyport-ban és Dyffrin Aledben (North Wales) a tisztok igen kényelmesen élnek. Van könyvtáruk, újságjuk, zongorájuk, sétálhatnak, sőt még teniszezhetnek is. A konyhán német szakács főz számukra. Dorchesterben és Edimborghban barakkokat építettek a foglyok számára. Southendben, Portsmouthban és Rydeban hajókon rendezték be a kikötőkben a foglyokat. Itt a legénység a II. osztályu utasok helyén lakik, az altisztok a II. osztályu, a tisztok az I. osztályu kabinokba jutottak. A jelentés kiemeli, hogy télen a hajók teljesen megfelelő táborok, szükségesnek tartja azonban, hogy tavasszal ezeket a foglyokat is a szárazföldre telepítsék, mert a hajókon keveset mozoghatnak.

A polgári internáltak Queensferryben, Southendben és Portsmouthban vannak. Naville tanár hangsúlyozza, hogy egyetlen nő, vagy gyermeket sem látott itt, csupán férfiakat. Általános volt a panasz, hogy a foglyok levelei és hozzátartozóik válasza sok késést szenvednek. Ennek az az oka, hogy a levelek előbb mind Londonba mennek, ahol szigorú cenzura alá kerülnek. Naville tanár kifogásolta azt is, mint a hágai egyeseményekbe átköző dolgot, hogy a tisztoknak csak feleannyi gázait fizetnek, mint amennyit a megfelelő rangfokozatban levő angol tisztok kapnak.

A gázgyár ügye a közgyűlés előtt.

(A városi tanács szakértő kiküldését javasolja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

Arad város holnapi közgyűlése ismét foglalkozik a gázgyár ügyével. Tudvalóval a legutóbbi közgyűlés utasította a városi tanácsot, hogy a gázgyár ügyét vigye a legközelebbi közgyűlés elé. A tanács ama helyes javaslattal terjeszti a törvényhatóság plénuma elé a miniszter leiratát, hogy véglegesen ne foglaljon most állást a kérdésben, hanem hatalmazza től a tanácsot Steiner Károlynak, a temesvári városi gázgyár igazgatójának szakértő gyanánt való alkalmazására; a szakértő díjainak megállapítására és kiutalására is felhatalmazást kér a tanács.

Előrelátható, hogy a holnapi közgyűlés magáévá teszi a tanácsnak hosszas megfontolás után készült javaslatát. A városi közgyűlés már egy ízben elvileg állást foglalt a gázgyár szerződésében és a nemrégben történt állásfoglalás óta semmi olyan változás nem állott be, amely indokoltá tenné a közgyűlés véleményváltását. A városi tanács javaslata teljesen indokolt. Amikor horribilis értékű üzem átvételéről, vagy szerződés meghosszabbításáról van szó, lehetetlen szakértő meghallgatása nélkül határozatot hozni. A holnapi közgyűlésen bemutatandó miniszteri leirat csupán elvi szempontokkal indokolja meg a közgyűlés határozatának megsemmisítését, azonban az konkrét javaslatokat nem tartalmaz. A miniszter leiratában a városi üzemek mellett foglalt állást, azonban ilyen elvek hangoztatása nem minden városban helyénvaló. Elvi kijelentésekkel lehetetlen általános gazdasági politikát folytatni. A városi gazdasági politika irányát a ridég számoknak kell kijelölni. A számok pedig azt mutatják, hogy ami megfelelő lehet Debrecennek, vagy Győrnek, az nem gazdaságos Aradnak. Nem tudni ma még, hogy mi lesz a véleménye a szakértőnek. Nem tudni még, hogy javasolni fogja-e a gázgyár szerződésének meghosszabbítását.

Nem tudjuk még, hogy megváltás esetén mennyi deficitet zárna a gázgyári üzem üzleti éveit. Azt azonban tudjuk, hogy a gázgyár korrekt szempontokat tartva szem előtt olyan újulatokat tett a városnak, amely a polgárságnak évente harmincezer korona hasznosítást hoz minden kockázat nélkül. A városi közgyűlés már ismert határozatában önmaga elismerte azt, hogy Aradnak nincs hűvös tükkeje, amelyet a gázgyárba befektetne. Annyit már egyszer elismert a közgyűlés, hogy hat esztendő múlva, ha akkor a gázgyár tulajdonosokba is menne át, lehetetlen volna nagyobb investáció nélkül folytatni az üzemet. Új csőhálózatra, új gépekre volna szükség. Kérdjük: honnét veszi a város ezeket a pénzt? És ha már magas kamatokkal meg is szerezte a hozzávaló tőkét, ki garantálja azt, hogy a nagy tőkebefektetés után meghozza-e a gázgyár városi kezelésben a kamatok törlesztésére szükséges jövedelmet is? Ellenben, ha a gázgyár koncesszióját meghosszabbítjuk, minden befektetés, minden rizikó nélkül évente harmincezer korona haszna marad a városnak, amely összeg csak emelkedhetik.

Némelyek igen szeretnek a debreceni példára hivatkozni és a miniszteri leirat is föl említi a debreceni városi gázgyár tiszta jövedelmét. Lássuk csak azt a tiszta jövedelmet.

A debreceni gázgyár 1913. évi mérlege 146.276 korona jövedelmet mutat ki, de ebből a városi pénztárba csak 65.000 korona folyt be. A mérlegben nincsenek feltüntetve a befektetett tőke kamatai, amortizációja, nem szerepel a mérlegben az évenkénti értékesítés leírása, amely a nagyon igénybe vett gépeknél jelentékeny összegre rug. A mérlegben a villany- és gázgyár széntfogyasztása egyenlő összeggel szerepel, holott a szakértők szerint a gázgyár sokkal több szénét használ el, mint a villamos mű. Amint tehát a szigorú számadatok mutatják, a városi üzemek nem olyan kitűnő üzletek, mint ahogyan egyesek festegetik. Az idézett adatok után kétségbevonhatjuk, hogy Debrecen gázgyárának van-e annyi tiszta haszna, amennyit az aradi gázgyár kínál a városnak — minden kockázat nélkül.

LEGUJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)

Érkezett reggel 3 órakor.

ATHÉN: A görög lapok a Dardanellák-ról írván, utalnak arra, hogy Konstantinápolynak, ahol négyszázer görög lakos van, a hellén nép ősi jogánál fogva Görögországhoz kell tartoznia.

London. A Daily Chronicle írja: A Dardanellák második Gibraltár, amelyek megszerzése véglegessé fogja tenni Anglia uraimát a Földközi tengeren.

London. Belgráve gőzös kétezerháromszáz tonna szénrakománnyal Atrikombánál elsütyedt. Valószínűleg tengeralatti torpedó lövése érte. A legénységet megmentették.

Páris: Hivatalosan jelentik, hogy március ötödikén néhány francia hajó ágyuzta a csatornában az U. 2. német tengeralattit, a mely három találat dacára elmenekült.

Szótia. A város katonai parancsnoka megtiltotta a gyűlések és a bállok megtartását. A politikai klubok gyűlekezési jogát szabályozzák. A hadügyminiszter a szobranje elé javaslatot terjesztett, amelynek az a célja, hogy Bulgária készen legyen és hogy érdekeit védhesse.

Odessza. A moszkvai kerület főparancsnoka szigorúan megróttta a katonai kórházak parancsnokát, mivel több száz meggyógyult tisztet nem küldött vissza a frontra.

Konstantinápoly. A szultán üdvözölte Vilmos német császárt a keleti győzelem alkalmából. Csodálata jeléül a hadiérmet adományozta neki. A császár megköszönte az üdvözlést és a kitüntetést.

Páris: Michel francia statisztikus kiszámította, hogy a németek eddig két millió egyszázezer négyzethektár francia területet szállottak meg, vagyis Franciaország egész területének három egész háromtized százalékát. A megszállott kerület lakossága három és egy negyed millió, Franciaország egész lakosságának nyolc és egy negyed százaléka. Az elfoglalt terület értéke négy milliárd frank, a beruházások megérnek tizennyolc milliárdot.

Amsterdam. Az összes nőtlen belga férfiakat behívták katonai szolgálatra.

Tizenketten haltak meg kiütéses tifuszban február folyamán.

(A polgármester jelentése a közgyűléshez)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

A szerdai városi közgyűlés elé Varjassy Lajos polgármester a kiütéses tifuszjárvány ügyében február havában történt intézkedésekről a következő jelentést terjeszti:

— A közegészségi állapot az elmúlt havhoz képest nem volt kedvezőnek mondható, amit a hónap első felében a járványok legveszedelmesebb fájának a kiütéses tifuszok terjedése okozott. Kiütéses tifuszban a hó folyamán megbetegedett a polgári lakosság közül 2, meghalt 2, katonaság közül megbetegedett 97, meghalt 7, internált megbetegedett 10, meghalt 3. A kiütéses tifusz járvány tovább terjedésének megakadályozása végett a legkiterjedtebb óvintézkedések megtörténtek. Mindenekelőtt szükségesnek mutatkozott a várbán tartózkodók polgári lakosságtól való teljes elkülönítése, hogy ez által az ott elhelyezett internáltak és tifuszfertőzött csapatok között fellépett ragálynak széthurocolása a város területén eredményesen meg akadályozható legyen. Ennek megfelelőleg a várbeli katonaság legnagyobb része a birkás dűlőben épült barakkokba, Ujaradra és Kicszentmiklósrá telepített ki, a várbán volt katonai hivatalok pedig a városi épületekben helyezték el. Intézkedés történt, hogy a várbán elhalt szerb foglyok ne a városi temetőben, hanem a vár területén temetessenek el.

A járvány tovább terjedésének megakadályozása végett a tisztii főorvos javaslatára a város területén lévő iskolákat és óvodákat február hó 2-től február hó 23-ig terjedő időre bezártam.

A járványbizottság február hó 1-én hozott határozata értelmében az önkéntes ápolónők az összes tartalék és kiegészítő kórházak látogatásától három heti időtartamra el lettek tiltva.

A törvényhatósági bizottság a járványra tekintettel február hó 10-én tartott rendkívüli ülésében, a székesfőváros mintájára, a járványkórház mellett levő téren, 101000 korona költség keretén belül egy fertőtlenítő állomás felállítását határozta el. A gazdasági szék erre vonatkozólag február hó 27-én az árlejtést megtartotta, a vonatkozó közgyűlési határozat miniszteri jóváhagyás előtt áll. Hasonlóképpen a járványra való tekintettel mondotta ki a törvényhatósági bizottság, hogy a város tulajdonát képező, és jelenleg karanténul használt honvédszár laktanyát Shone csatornával köti össze, a vágóhídi hűtő kamarákat pedig léghűtőkkel látja el. Károlyi Gyula gróf a hetedik hadtest területére kinevezett miniszteri biztos a járvány ellen a város területén fogantatott óvintézkedéseket a hó folyamán két ízben felülvizsgálta és azokat megfelelőnek találta. Február hónap második felében újabb kiütéses tifusz megbetegedés csak elvétve fordult elő, a fellépett megbetegedések enyhé lefolyásúak és így joggal remélhető, hogy a fogantatott óvintézkedésekkel a járvány tovább terjedése megakadályozható lesz. Elhalt összesen 78 egyén, 639 férfi, 119 nő, az elhaltak között helybéli 181, idegen 577.

Negyven barakk építése. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a múlt hónapban megkereste a temesvári hadtestparancsnokságot, hogy a katonai munkák és szállítások pályázatairól minden alkalommal értesítse a Kamarát, mert csak ilyen módon érhető el, hogy az érdekelt kereskedők és iparosok résztvehessenek a pályázatokon. A hadtestparancsnokság méltányosnak találta a kívánságot és ígéretet tett a pályázati hirdetések megküldésére. Az első ilyen hirdetés ma érkezett a Kamarához. A hadtestparancsnokság 40 barakk felállítását tervezi, amelyek építésére folyó hó 14-ig lehet pályázni. Az összes tudnivalók és minták megtekinthetők a Kamara irodájában a hivatalos órák alatt.

Orosz fogságból megmentett aradi főhadnagy.

(A hűséges tiszti szolgál. — Tizenöt rajvonal orosz ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Nemrégiben súlyos sebéből felépülve tért haza Aradra egyik kórházból az aradi házi- ezred egyik főhadnagya, P. S., aki az egész városban már régóta nagy szimpátiának és általános tisztelésnek örvend. A főhadnagy az északi harctéren harcolt vitésen s kemény, véres bajonettusánál kapta sebéit. A főhadnagy a házi ezred hősi harcairól a következő érdekes részleteket beszélte el az *Aradi Közlöny* munkatársának:

Október 14-én és 15-én csapatom, az aradi házi ezred zászlóalja Chirów-nál harcolt. Október tizennegyedikén az egész dandár parancsot kapott, hogy intézzen támadást az oroszok állásai ellen, melyek tőlünk körülbelül három és fél kilométernyire voltak.

Az én századom és Sz. kapitány százada a legszélsebb balszárnyon voltak, a legexponáltabb és legveszélyeztetettebb ponton. Ha ugyanis az oroszok ellentámadásban a szárnyat áttörhették volna, az egész frontot a felgöngyölés veszedelme fenyegette volna. Azonban szándékukat észrevettük s jó balra húzódtunk, úgy, hogy a heves tüzelés közepette fél óra múlva oly állást foglalhattunk el, mely az áttörést lehetetlenné tette. Onnan tovább az ellenséges tüzelés miatt nem mehettünk. A harc déltől estig tartott, este hat óra felé, amikor besötétedett, a tüzelést mindkét oldalon beszüntették.

Bíjél egy óra tájban azonban újból megkezdődött az ellenséges tüzelés s a járőrök jelentéseiből is konstatalhattuk, hogy az oroszok készülnek valamire. A tüzelés mind erősebb lett és mind közelebről hallatszott, az oroszok támadást intéztek ellenünk. Sz. százados századával még tovább balra húzódtam, hogy az ellenséget oldalba kaphassa, én helyemen maradtam.

Az ellenséges tüzelés ekkor már oly közel hallatszott, hogy számításom szerint 2-300 lépésnyire lehetett tőlünk az orosz rajvonal, látni azonban a pokoli sötétségben nem lehetett semmit. Ekkor egy aradi fiút, Radványi őrmestert négy emberrel kiküldtem. Bátran, gondolkodás nélkül ment előre a járőr s csakhamar igen értékes és pontos jelentést hoztak vissza: körülbelül három ellenséges zászlóalj támadt felénk. Rögtön tisztában voltam vele, hogy rohamot kell intéznünk az oroszok ellen. A dolog ugyanis úgy állott, hogy azt a pontot, amelyet megszállva tartottunk, az utolsó emberig védeni kellett, mert ha ott áttörhettek az oroszok, felhangyarelik az egész sávonkat. Mindjárt kis beszédet intéstem embereimhez s elmagyaráztam nekik a dolgot. Tényleg reggel fél négy óra tájban meg is kaptam a parancsot, hogy csapatommal rohamra menjek.

Alig hogy árkaikból kiugráltunk — mintha csak tudták volna a kutyák — beleszóltak a küzdelembe az orosz ágyúk is. Egyik shrapnell a másik után robbant fel felettünk, de mi csak mentünk előre. A sötétség még mindig nem oszlott szét, látni nem lehetett semmit, csak a tüzelést lehetett hallani. Körülbelül száz lépést tettünk meg futólépésben, amikor feltűntek előttünk az orosz rajvonalok. Nem kevesebb, mint tizenöt rajvonal feküdt egymás mögött s amikor megláttak bennünket, oly hevesen kezdtek tüzelni, hogy embereim — megőrizve hidegvérüket — kommandó

nélkül, de egy pillanat alatt lefeküdtek és tüzelést indítottak ellenük.

Szalvékat adtunk, ropogott a puskák s nagyszerű volt látni, hogy löttek a fiúk. Egyik orosz sor a másik után dőlt el, de folyton újak jöttek, úgy látszott, mintha soha sem lenne vége. Elhatároztam, hogy még egyszer rohamot kísérek meg, de alig tehattünk öt lépést, amikor jobb oldalról gépfegyvertűzet kaptunk. Kaufmann őrmester jelentette, hogy jobb oldalunk ellen az oroszok három gépfegyvert állítottak fel. Most az oroszok közeledtek, mi állva maradtunk, s pár pillanat múlva bajonettharagra, kézi tusára került a sor.

Ismertem embereimet s sokat vártam tőlük, de amit most láttam, az minden várakozásomat felülmulaszt. Nem találok még most sem dicséret szavakat s csak azt mondhatom, hogy esodálatosan viselkedtek. A küzdelem heves volt s a harminchármasok a harci vágytól égve küzdöttek. Láttam, amikor egyik román baka ledobta a fegyverét, pusztá kezével ment neki az oroszoknak s úgy fojtotta meg, mások a bajonettet vették le a fegyverről s úgy harcoltak vele, mint a bicskával.

A tumultus, a „meleé“ közben hirtelen talán három lépésről lövést kaptam. A golyó a felső arcomon ment be s a fületem keresztül furva jött ki. A földre estem, de eszméletemet nem veszítettem el s láttam még, amint Mézes káplár és Borbély egyéves önkéntes káplár — aki szegény az ütközetben később el is esett — vad dühvel mentek neki annak az orosznak, aki engem megsebesített s puskatussal agyonverték. Nekem B. tartalékos hadnagy, aradi könyvkereskedő s a legényem siettek segítségemre. B. visszaküldött a harcvonal mögé s legényem, meg egy másik sebesült támogattak. Járni még tudtam, de beszélni nem. Alig haladtunk pár lépést, azt a bakát aki támogatott, fejlődés érte s azonnal holtan esett össze s most már csak legényem támogatott. Körülbelül nyolcvan lépésnyire a rajvonalától, amikor nagyon erőt vet rajtam a kimerülés, sok vért vesztettem, de meg a heves tüzeléstől amúgy sem lehetett tovább menni, a legényemnek jelekkel mutattam, hogy fektessen le.

A legényem most hozzáfogott, hogy a sebémet bekösse. Láttam, a mikor egy sebesült baka jött visszafelé a rajvonalból. Az arca és orra volt keresztülőve s csak úgy csurgott róla a vér. A mikor azonban engem meglátott hirtelen odafordult a legényemhez:

— A főhadnagy ur megsebesült? — kérdeste izgatottan.

— Igen! — felelte a legényem.

A baka erre felordított.

— Na, ezt megkeserülitek — kiáltotta.

Visszafordult s sebesülten, vértől lucskosan szaladt vissza a harcba.

Talán öt percig feküdhettem az avaron, a mikor hirtelen feltűnt előttünk egy tizenhét emberből álló orosz Abteilung, a mely valahol keresztül verakodta magát sorainkon. Eszrevetek, egyenesen felém jöttek, az első azonnal lehuzta kezéről a keztyűt, a másik kettő átkutatott, zsebeimből kirabolt mindent, elvitték még esőköpenyemet is, a mellyel legényem — a ki még ekkor is mellettem állt — letakart. Én úgy feküdtem, mint egy halott, már alig, hogy láttam. Az oroszok ép a láb-

szárvédőmet akarták lehuzni, a mikor ott termett egy orosz főhadnagy. Magas, fess ember volt, kis angol bajusszal, később halottam a legényemtől, hogy az ütközetben ő is elesett. Franciául szólt hozzám, majd románul vegyített. Én jelekkel mutattam, hogy nem tudok beszélni. Bemutatkozott, azután bekötözött, konyakkal itatott meg s cigarettát kínált, majd kijelentette, hogy fogoly vagyok, de ne aggódjak, elszállított az ő segélyhelyőkre, a hol jó orvosok vannak s jól fognak ápolni. Oda is hozatott egy fegyverekből és sátorlapokból improvizált „Feldtrage“-t, ráfektetett és megparancsolta embereinek, hogy vigyenek a Hiltplatzra. Elindultunk s legényem mellett maradt. Hogy ezután mi történt, arra nem emlékszem, mert elveszítettem eszméletemet. Hogy mennyi ideig mehettünk, azt nem tudom, nekem úgy tűnt fel, mintha legalább három napig. Orult tüzelésre és zajra ébredtem fel. Később megtudtam, hogy a békésabai katonák ép akkor intéztek ellentámadást. Az oroszok lefektettek s tüzeléshez fejlődtek fel. A legényem szintén hasra vágódott mellettem. A tüzelés nagyon heves volt s az oroszok már mit sem törődtek velünk. Én jelekkel magyaráztam a legényemnek, hogy vigyen el arról a helyről. Erre ő hasonosusza megindult, engem a lábamnál fogva húzott maga után, míg elértünk egy kisebb lövészárkot, a hová behúzódtunk.

Itt megint elveszítettem eszméletemet s nem tudom mennyi ideig maradtunk ott, csak akkor tértem megint magamhoz, a mikor legényem a mi csapataink felé hurokolt engem. Később aztán megtudtam, hogy ellentámadásunk sikerült, az oroszok megfutamodtak s így szabadultam meg a fogságtól.

Fegyelmet kér maga ellen az árulkozó tanácsnok. Nagyváradról jelentik: Mics ismeretes, a Komlóssy-Lukács afférnek utabbi feltűnést keltő fejleményei vannak. Öt nappal ezelőtt még a békés elintézésen dolgoztak a városházán, amikor leérkezett a belügyminiszeri leirat: csakugyan nélkülözhető-e Lukács Ödön főjegyző? Es ekkor a miniszter leküldötte a városhoz Komlóssy József újabb beadványát, amelyben a gazdasági tanácsos ismételt hangulyozza, hogy a főjegyző könnyen nélkülözhető és hogy ő szívesen vállalja a főjegyzői teendőket ellátását. A tervbevett békés elintézés így egyszerre fölborult, megint kiélekedett teljes kiméletlenségében a kinos ügy. Most már a polgármestert is közelről érinti. A tanácsos ugyanis bejelentette, hogy a polgármester tudtával és beleegyezésével tett: a jelentést az új főjegyző nélkülözhetőségéről. Komlóssy József végre fegyelmet kért maga ellen. Régen kellett volna, ha más nem tette meg helyette. Ezt a beadványt intézte a közigazgatási bizottsághoz:

— Tisztelettel bejelentem, hogy a Lukács Ödön főjegyző ur nélkülözhetetlenségi ügyében igazságom és eljárásom indoka tisztaságának tudatában a város tekintetes Közigazgatási Bizottságánál a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelését magam ellen megkértem. Komlóssy József, tb. főjegyző, gazd. tanácsnok.

Komlóssy József, mint értesültünk, tegnapi Hlatky Endre főispán elé juttatta a fegyelmet kérő irást. Rimler Károly polgármester a dologról így nyilatkozott:

— Tudok róla, hogy a tanácsos ur megkérte önmaga ellen a fegyelmet. Az ügy ilyenképen abba a kézbe jutott, ahová elejétől fogva, halasztás nélkül való volt.

Szárazföldi akció a Dardanellák ellen.

(Teljes kudarcot vallott Limpus admirális árulása. — Kárba vesztett bombázás. — Hónapokig húzódnak az operációk.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Stockholm—Páris—Konstantinápoly, március 9.

Tengeri és szárazföldi támadások Konstantinápolyért.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A tőhadiszállítás közli: Tegnap három elleneseges pancélos háromóra hosszat nagy távolságból hosszú időközökben eredménytelenül bombázta Smyrna erődítési műveit és azután visszavonult. Ma delie előtt hatástalan tüzelésüket ismét egy órán át folytatták. Bombázások nekünk sem veszteséget, sem kárt nem okoztak.

Ma delután négy angol hadihajó időközönként ágyuink hordképességét nagyobb távolságból bombázta Dardanella erődeinket és eredménytelenül visszavonult Tanedoszba.

Sárosi öbölben egy ellenséges cirkálót, amely Harad—Bulair környeket tövöldözte, két gránátunk hajóhídon ért.

Angolok, kik megkísérelték Karun folyó mentén Krakba előnyomulni, itt ismét vereséget szenvedtek. Három zászlóalj angol gyalogság két gyorstüzelő ágyuval, két hegyi üteggel és egy géplegyverosztaggal, valamint egy század lovassággal március 8-án támadást próbált Ahwaz környékén lévő állásaink ellen. Csapataink ellentámadására ellenség kétszáz halott és sok száz sebesült visszahagyásával részint Karun folyóba szorult, részint nagy számu fogoly visszahagyásával rendetlenül menekült Bender Naszrientől délre horgonyzó hajóira. Elcsettek közt van egy órnagy és négy más angol tiszt. Mi három ágyut, ötszáz puskát, kétszáz lovat és nagymennyiségű municiót és más hadianyagot zsákmányoltunk. Vezetéseink jelentéktelenek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Francia és angol csapatok szállítása a török partokra.

Stockholm. A Stockholms Dagblad jelenti Rómából: Egy 30,000 franciából és nagyszámu indiai csapatokból álló szárazföldi hadsereg részben áll Raunin-szigetnél (Rabbit-sziget, ez kis sziget északra Tenedoszól), hogy innét szállítson a török partokra vitessék. Ez a sziget valószínűleg ép úgy mint Tenedosz és a Borsica öböl az ententeszövetségek támaszpontja a törökök ellen irányuló hadműveletek számára. A többé is, mint ismeretes, Maltán van.

Turin. A Stampa angol politikai forrásból a következő információt kapta: Az angol kormány, amely régóta készült a Dardanellák elleni expedíciót, konstataulta, hogy abszolút szükség van a szárazföldi seregek igen erős támogatására, ha a tengeri akcióval valamit el akarnak érni. Ezek a csapatok már keszen is állanak és kis részletekben indulnak el Franciaországból, de javarészt Egyiptomból. A csapatok nagyrésze kolóniális katonaságból áll. Asquith biztosította újlag a kamarát, hogy a csapatszállítások nem fogják meggyongyosni azokat az erőket, amelyek a kontinensen küzdenek.

Börögnek a hadihajók ágyui a Dardanellákban.

Páris. Az egyesült angol és francia hadihajók tegnap ismét megkezdték a Dardanellák bombázását.

Athén. A Dardanellák ostromáról szóló jelentések már nem oly vérmesek. Az új hírek szerint a belső erők ostromlásában tíz pancélos hajó vesz részt.

Konstantinápoly. A Tanin haditudósítója jelenti a Dardanellákról, hogy a tizennégy nap óta tartó bombázás semmi kárt nem tett a török ütegekben.

London. A Times írja: A Dardanellák elleni bombázásban résztvevő ententesflotta leg-hatalmasabb hadihajója az angol Queen Elisabeth, melynek méreteiről eddig az angol admirális nem közölt adatokat. Ezen superdreadnought 60000 lóerős gépezettel bír s óránként 25 tengeri csomót tesz meg. Fedélzetén 8 darab 15 hüvelyes ágyu van felszerelve, minden egyes löveg súlya majdnem egy tonna nehéz. A hajó 200 méter hosszú és 30 méter széles, pancéljának vastagsága 20 centiméter s a nyolc 15 hüvelyes ágyun kívül 12 darab hathüvelyes ágyuval is bír. A hadihajó egyike a legmodernebb, legerősebb tengeri gépeknek. A Dardanellák bombázásában angol részről 1 darab 15 hüvelyes és 7 darab 12 hüvelyes ágyuval felszerelt hadihajó vesz részt, míg francia részről 4 hadihajó, mely 12 hüvelyes ágyuval van felszerelve.

Sikertelen árulás.

Bécs. Szófiából jelentik a Südlavische Korrespondenznek: A Dardanellák ellen operáló egyesült flotta eddigi tökéletes kudarcát jól informált helyen annak tudják be, hogy az akciót vezető angol admirális a Limpus tengernagytól kapott adatok alapján irányította a hadműveleteket. Ezek az adatok azonban teljesen értéktelennek bizonyultak, mert a török hadvezetőség a Dardanellák védelmében olyan alapos változtatásokat eszközölt, hogy Limpus árulása teljesen eredménytelen volt. Elsősorban megváltoztatták a török ütegek pozícióit, a melyek most már semmi összefüggésben nincsenek a szoros bejáratánál lévő erődökkel. Ilyenformán még az erődök összelövése sem jelentené az ütegek elpusztítását. Az ellenséges hidroplánok sem voltak képesek a jól elrejtett ütegeket felfedezni. Most már az angolok is beláthatják, hogy a legkülső régi erődök bombázásával semmi sikert sem értek el. Az ott fehéllított régi török ágyuk épen csak arra voltak jók, hogy az új ütegek állásáról eltereljék a figyelmet.

A Dardanellák kérdése és a balkáni államok.

Pétervár. A Rjess vezércikkét közli a Dardanellák kérdéséről. Oroszország mindenképpen azon lesz, hogy a katonai operációkat Konstantinápoly ellen is irányíthassa. A legutóbbi jelentések szerint az operációk a Dardanellák ellen hónapokig is elhúzódhatnak.

Az orosz lap a Dardanellák kérdésének rendkívüli nehézségeiről emlékezik meg ezután. A tengerszoros ügyének újból való fölvetődése már bizonyos elhűgölést idézett elő Oroszország romániai és bulgáriai barátai között. Még Take Jonescu is azon a véleményen van, hogy a tengerszoros kérdését semleges uton

kell megoldani, tehát Oroszországra nézve a legkedvezőtlenebbül.

Diamandy, az entente másik barátja, Szasonov beszédének erős hatásáról emlékezik meg a Dardanellák kérdésében írott legutóbbi cikkében és megemlíti, hogy smiatt idegesség támadt a románok között, sőt hangsúlyozza, hogy még azok is, akik az Oroszországgal való együttműködést propagálták eddig, elállnak ettől, ha a Dardanellák kérdése Oroszország javára dől el, mert ez Románia jövő érdekei ellen szól. A Diamandy által jelzett idegesség Bulgáriában is észlelhető.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: János vitéz, operette.
Csütörtök: Helén.
Péntek: Nebántavirág.
Szombat: Bizánc, tört. színmű.

* A színház hírei. János vitéz teljesen új betanulással a Kacsó—Pongrác-cégnek, ez az elévülhetetlen operettje kerül szordán színpadra, melynek különös érdekessége, hogy János vitéz címszerepét ez alkalommal Járai játssza; új lesz a darabban a király k. a. és Iluska szereplője is. Az előbbi Szabó Mili, Iluskát pedig K. Pongrácz Matild játssza, a többi szereplők a régiak. — Helén, ez a páratlan sikert aratott énekes vígjáték csütörtökön ismét színpadra kerül. Az az óriási lelkesedés, mely az eddigi előadások alkalmával a szereplők játékát kísérte, átragadott a közönségre is, mert ezt a minden jelenetében izgató vígjátékot a közönség a legmelegebb fogadtatásban részesítette. A két főszereplő, Pataky Vilma és Barics Gyula, állandóan lekötik a nézőt. A többi szereplők is mind a régiak maradtak. — Előkészületben Tompa Kálmán felléptével: Oroszok Mármarosban, Ripacsok, Néma asszony a Vigaszínház műsorából, Vasárnap délután Katica.

* Panama bérence. (Szenzáció látványos dráma az Urániában.) Az emberi technikai tudás legnagyobb, leghatalmasabb műve a Panama-csatorna. Rettenetes sok küzdelembe került, míg a csatorna építésébe belekezdhetek, mert a Panama földszorossal szomszédos államok létérdekük veszélyeztetését látták a csatorna tétesítésében. Ezeknek az államoknak tehát érdekükben állott, hogy Colon és Panama között a csatorna terve meg ne valósuljon. Mialatt az amerikaiak szorgalmasan dolgoznak a nagy művön, a többi államok sem maradtak tétlenül. Találtak egy bérencet, aki vállalkozik rá, hogy a csatorna elkészülését megakadályozza. Egy utolsó akna felrobbantásáról van szó, melynek törvén a bérence megszerzi, fel is robbantja, de ahelyett, hogy megakadályozná a csatorna elkészülését, ezzel elhárítja előle az utolsó akadályt. — A királyné hárváriája, ragvógó, színes történelmi dráma, legközelebb az Urániában. 5

* Henny Porten az Apollóban. (Az áldozat.) Mint a mozi első virágzásának idején Asta Nielsen, úgy most Henny Porten a publikum kedvence. Az ő rendkívül bájos alakját mindig szívesen látja a vásánon a mozibáráró közönség, amelynek szemében minden Henny Porten-premier nagy eseményt jelent. A németek világhírű moziarja szordán legújabb szerepében lép fel az Apolló-színházban. Az áldozat a címe annak a 3 felvonásos drámának, amelynek eredeti s izgalmas eseményét a legnagyobb emberi érzések szálai szövik át. A lélekhez szól ennek a darabnak minden fázisa s Henny Porten lebilincselő játéka teljesen tökéletesé teszi a dráma szépségeit és művészi finomságait. A szordai új műsoron kerül még bemutatásra egy pompás bohózat: Száloda a szerelmes kalandorok. 8

Napoleon marsalljának unokája a Dardanellák ostromáról.

— Lőszerüket pocskolják az angolok: mondja Enver pasa. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Konstantinápoly—Berlin, márc. 9.

**Szemtanak a tengerszoros
lövéséről.**

Konstantinápoly. A Wolff-ügynökség tudósítója végignézte a Dardanellák bombázását és meggyőződött róla, hogy csak az épületekben esett kár, az ütegek sértetlenek. Több ellenséges hajó megsérült.

Enver pasa a Dardanellák bevehetetlenségéről.

Berlin. A Lokalanzeiger kiküldött munkatársa elment Enver pasa hadügyminiszterrel a Dardanellák torkolatához, egészen a külső hadállásokig és elményeiről a következőket jelenti lapjainak:

— Dél előtt tíz órakor a tengerszoros bejáratánál öt nagy hadihajó tűnt fel. Gyorsan közeledtek és egyszerre kezdtek az ágyuzást. Ugy látszott, mintha terv és rendszer nélkül szórta volna harminc centiméteres gránátait a két part felé. Egyszerre egy polgárember sem izgult a támadás miatt. Az ázsiai parton egy üteg felett a bombázásra, aztán egy másik, majd egy harmadik és végül hat.

— Csak néhány sortűzet adtak le. A tüzéség parancsnoka, a ki mellett állottam és a ki a tüzelést vezette, gunyosan hunyorított. Ágyúütegeinek még tizedrészét sem helyezte működésbe, s már is mutatkozott a hatás. Az angol hadihajók két teli lövést kaptak és meggyorsították járásukat. Egyszerre egy török ütegre egy óra leforgása alatt hatvan gránátot lőttek. Egyik sem talált. Állásomból tisztán láthattam a nehéz ágyukat, a melyekkel a tengerszoros két partja sűrűn tele volt tüzelve. Ott állottak a török ágyúk s nem is válaszoltak az angolok haszontalan golyópazarlására.

Hamarosan kiderült, hogy az angolok is lehetetlennek tartják vállalkozásukat, nem képzelhető, hogy hajóikkal keresztüljuthassanak a tengerszoroson, tehát hozzáálltak, hogy csapatokat szállítsanak partra. Ezzel még annyi szerencsájük sem volt, mint a bombázással. Akárhol tüntek fel a partraszálló angol csapatok, nagy veszteségekkel szeltek vissza a tengerre. Szemem láttára tüzte a parancsnok egy zászlós mellére a kitüntetést. Ez a fiatal hős tegnap egy fél szakasszal egy egész angol századot szétkergetett. Minthogy roham közben puskáját elhajította, nagy köveket dobált az angolokra, mikor katonáit szuronyrohamra vezette. Eddig legalább hatezer gránátot pazaroltak el legnehezebb ágyúkból az angol hadihajók. És az eredmény?

A tengerszorosnál két rozoga, elavult erődöt szétlőttek, amelyekben csak régi, hasznavehetetlen ágyúk voltak, de a Dardanellák tulajdonképpeni erődítései teljesen sértetlenek és bevehetetlenek az ellenség számára azokkal az eszközökkel, amelyekkel rendelkezni látszanak.

Mindennap megismétlődik ez a kép. Négy, öt, néha több ellenséges hajó is jön, hogy elpuffogtassa tüzijátékát, a míg egyszer majd a török tüzéség parancsnoka felhagy a szokott hunyorgatással és hadállásaiban valamennyi üteget megszólatatja, akkor aztán az ellenséges flottának bizonyára el fog menni a kedve attól, hogy még egyszer visszatérjen a boszorkányoknak ebbe a tócsa kávéházába.

„Az entente most gyártja a francia gloiret.”

Konstantinápoly. Az Osmanischer Lloyd tudósítója a Dardanellák ostromának újabb részleteiről a következőkben ad számot:

Március 5-én késő este erős tüzelést kezdett az ellenség a Sedi-Bar és a Kum-Kale erődök ellen. A kis öblökben partraszállási kísérletek történtek. Kezdetben nem fejtettünk ki ellentállást, később, mikor már mintegy négyszázan szállhattak partra, az erődökből megkezdettük a tüzelést. Sedi-Bar közelében husz halott és hatvan fogoly maradt. Kum-Kalenél erősebb volt az ütközet, az ellenségnek nyolcvan halotya volt. Itt nekünk is volt hat halottunk, közöttük egy tüzérezredes is és huszonöt sebesültünk. Ez az ütközet a késő éjjeli órákig tartott.

Az ententenak érdeke, hogy a semleges, de az entente-államok körében is, hangulatot keltsen és ezért a Dardanelláktól délre fekvő védtelen kikötőket bombázta. Be kell ismerünk, hogy a part közelében levő házakban tényleg okoztak jelentős károkat, emberélet azonban nem esett a bombázás áldozatául, mert ezeket a kikötőket az ostrom megkezdése előtt kiürítették. A bombázásra, a mely amúgy is céltalan volt, nem feleltünk, mire éjjel felé abba is hagyták. Tisztjeink nevetve állapították meg: „Az entente most gyártja a francia gloiret.”

A foglyok közül alkalom volt beszélgetni egy francia főhadnaggyal, a ki büszkén mondotta, hogy dédátja Napoleon egyik marsallja volt. A főhadnagy azt kérdezte tőlem, hogy igaz-e az a Franciaországban — nyilván tendenciózusan — elterjesztett hír, hogy a foglyokat a törökök kivégzik. Mikor erre nézve megnyugtattam mokka-kávét és dulesszája mellett, roppant érdekes dolgokat beszélt el a francia főhadnagy.

— A francia csapatszállítások — mondta — kinosan és nagyon nehezen mennek. Marsailletől Maltáig nekünk kell gondoskodnunk a szállításról, hajónk azonban kevés van és bizony primitív módon történnek a szállítások, ugyanis erre a célra azokat az ócska hajókat használjuk föl, amelyeken korábban Algirba lovakat szállítottunk. Ezeknek a hajóknak mindegyikébe erőlködéssel ezer-ezer ember fér, mi mégis kénytelenek voltunk ezerhatszáz embert beléjük zsúfolni. Maltától kezdve már jobban megy a dolog, ott már angol hajók vannak, a melyeken az ellátás is elég jó. Itt viszont az a baj, hogy a hajók egyáltalában nem alkalmasak a személy- és főleg csapatszállításra, a mennyiben altestük annyira keskeny felületű, hogy a hajók a vizen jobbra-balra dőlnek és a legénységnek nagy hányada szenved tengeri betegségben. Azok a hírek, a melyek szerint a Dardanellák előtti kisebb szigeteken ötvénezer angol és francia katona van, legalább is túlzottak. Napoleon marsalljának dédunokája nem beszélhet olyan pozitív számadatokat, annyit azonban mondhatok, hogy a télelem mindenesetre helytelen, sőt nevetséges.

Már hajnalodott, amikor jelentették, hogy Sárosba két angol repülőgépet láttak. Egy fél órával később mi láttuk a repülőket, amint a vízbe estek. Egy, az ázsiai oldalról jövő srágnálunk találta az egyiket, a másikat pedig egyike azoknak a rettenetesen pusztító hatású

szélfelhőknek, amelyek a Fekete-tengeren is annyi bajt okoznak az orosz flottának. Ma nagy örömmel olvastuk a Corriera della Sera ma ideérkezett számában, hogy Belloze volt olasz tengerészetiügyi miniszter, aki elsőrendő szakértő, — véleménye szerint is lehetetlen a Megara-szoroson átjutni és ezért bevehetetlenek a Dardanellák.

A párna-rekvirálók.

(A főkapitány a néposalók ellen. — Atirat Aradmegye alispánjához.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

Az utóbbi időben az aradi tartalékkórházaknak gyakran tettek ajánlatot párna-szállításra. Az ajánlattevők meglehetősen olcsó árban kínáltak megvételekre nagymennyiségű párnát. A rendőrségnek is csakhamar tudomására jutott, hogy egyesek feltűnő sok párnát akarnak eladni és nyomozni kezdtek, hogyan jutottak az illetők a párnákhoz. A nyomozás csakhamar érdekes eredményre vezetett: ravaszul kieszt csalás derült ki, amelyet a fauvi nép tudatlanságával visszaélve, követtek el lelketlen emberek. A párnárusítók között igen sok galíciai menekült volt, olyanok, akik a háború következtében kénytelenek voltak elhagyni lakóhelyüket s minthogy tisztességes megélhetést idegenben nem sikerült biztosítani maguknak, ravasz uton igyekeztek szép keresetre szert tenni.

A rendőrség nyomozása megállapította a következőket:

„Az elmúlt hetekben egyesek sorra járták Aradmegye községeit, különösen az eldugott, világtól elmaradt kisebb helységeket keresték fel és végigjárták a parasztházakat. Ezek közül is leginkább azokat látogatták meg, ahol tudatlanabb, irni-olvasni nem tudó emberek laktak. A parasztokhoz beállítottak ketten-hárman és ajánlatot tettek nekik, hogy megvásárolják a párnáikat.

— Egy korona ötven fillért adunk darabjért — mondták — és mindjárt ki is fizetjük az árat.

A legtöbb helyen visszautasításra találtak először, de azért nem tárgytottak. Egyikük félrehúzta a parasztot, aztán bizalmasan, fontoskodó arccal a fülébe sugta:

— Nézze, barátom, jó lesz eladni azt a párnát, mert ha most nem adja el, hát később elveszik ám magától, aztán egy krajcárt se kap érte. Mi most megfizetjük még becsületesen a párna árát, de ha nem adja ide, akkor március végén, meglátja majd, a hatóság fogja rekvirálni, s aztán se pénz, se párna.

Ez az érv persze majdnem mindenütt hatott. Sokan hálásak is voltak még az uraknak, amiért megvették a párnáikat, mielőtt ingyen kellett volna odaadni azokat. Csak amikor egy intelligensebb embernek elmesélték a párnávasárlás történetét, akkor jöttek rá a parasztok, hogy kár volt belemenni az üzletbe.

A rendőrség természetesen megindította az eljárást azok ellen, akik ilyen módon vásárolták össze a községekben a párnákat és folytatta a nyomozást, hogy a párnávasárló társaság minden tagja elvegye a büntetését. Egyidejűleg Green Nándor főkapitány közölte Dálnoki-Nagy Lajos alispánnal az esetet és az alispán most alkalmas módon kihirdeteti a községek lakosságának, hogy máskor ne üljenek fel a szédelgők meséjének.

H I R E K.

Aradmegyei malmosok

Urbán Iván báró főispánál.

(Fővárosi gabonaügynökök garázdálkodása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

A kormány tudvalevőleg elrendelte a gabonafélék rekvirálását Aradmegyére is. A földmivelésügyi miniszter felhatalmazta Urbán Iván báró főispánt, hogy a lefoglalt gabonakészletek egy része felett a szükséghez képest rendelkezessen. A főispán már él is ezzel a jogával és a vármegyebeli malmoknak két hétre való őrlésre szánt gabonát utaltatott ki az Országos Gazdasági Bizottság számára lefoglalt gabonafélékből. Ez azért válik szükségessé, hogy a malmok állandóan elláthassák a fogyasztóközönséget liszttel. A malmok a lefoglalt gabonából természetesen a maximális áron kapják meg a két hétre elegendő őrlni valójukat.

Az aradmegyei malomtulajdonosoknak egyébként néhány nappal ezelőtt tudomására jutott az a különös körülmény, hogy a budapesti nagy és telhetetlen étvágyu malmok ügynökei százaival lepik el a vidéket és így Aradmegyét is. Az ügynökök arra igyekeznek rábírnival a rekviráló bizottságot, hogy a lefoglalt gabonakészletet a fővárosi malmoknak utalják ki megőrlés céljából. Mivel félt, hogy ennek következtében az aradmegyei malmok üzeme szenvedne és a malomtulajdonosok megélhetése veszélyeztetve volna, panasszal fordultak a főispánhoz, aki kijelentette, hogy sürgősen lépéseket tesz a kormánynál és minden eszközzel megakadályozza a budapesti nagymalmok tulkapását. Ez annál is inkább szükséges, mert az esetben, hogyha a lefoglalt gabonaféléket előbb Budapestre szállítanák megőrlés céljából, azután visszahoznák a vidékre, ez tetemesen megdrágítaná a lisztet és így az élelmények jelentékenyen megdrágult áron kerülnének a fogyasztó közönséghez, amely már ugyanis súlyosan érzi a gabona és lisztártságnak kellemetlen következményeit.

— Március 15. Arad város polgársága az idén is őszinte lelkesedéssel fogja nemzeti ünnepünket évfordulót megünnepelni. Az idei március 15-iki ünnep az eddig rendezett ünnepélyektől eltérő lesz, mert a rendezőség a nevezetes évfordulóját a jelenlegi nagy időkkel és eseményekkel kapcsolatba hozta. A bemutatandó szavakat, énekeket, zenei számokat és az alkalmi beszéd mind a mai világeseményekkel vonatkozásban lesznek. Az ünnepélyen a cs. és kir. házi zenei zenekara Zeiner Sándor jeles karmester vezetésével mellett is közre fog működni.

— Katonáink mindennapi eledele. A hadügyminiszter legújabb rendelete alapján a harc érában levő katonáinknak naponta a következő táplálék jár ki: 400 gramm hús, 700 gramm kenyér vagy ketszersült, 30 gramm só, fél gramm bors, hat deci magyar bor deiben, ugyanennyi estéra, 140 gramm tőzelek, 92 gramm kávékonzerv és végül 36 gramm pipadohány, vagy ennek ellenértéke, 10 darab cigareta. Ebből is látszik, mekkora nyugalommal van a hadvezetés minden egyes ember szükséglete iránt.

— Hercegné Edéné zászlója. Szép ajándékban részesítette Hegedüs Edéné a hétézered egyik csapatát, a mely nemrég indult el a haratra. Az alezredes neje a csapatnak gyönyörű selyemzászlót ajándékozott, a melyet a zászlósok vettek át.

— A hősök árváiért. Az Alföldnek egyik szép és gazdag helysége, a melynek a hivatalos neve csak község, név szerint Csongrád, csendesen, feltűnés nélkül olyan akciót kezdett, a melyhez tapsolnia kell az egész országnak. Csongrád előjárósága arra kéri a vagyonosabb, vagy a gyermektelen családokat, hogy a csongrádi hősök árváit — fogadják örökbe. Így válhatik a szegény apró gyermekekből kitűnő ember, hasznos fia a községnek és az országnak és erre most, a mikor oly sok drága magyar élet szakad hirtelen kettőbe — ugyancsak nagy és sürgetős a szükség. Vegye tudomásul a csongrádi példát minden magyar község és város, nagy és kicsi egyformán, mert ez az egyetlen út, a mely a háború maradandó és legfájóbb sebének orvoslásához vezet.

— Pápai áldás minden magyarnak. Esztergom vármegye törvényhatósága és Esztergom szabad királyi város képviselőtestülete lelkes feliratban üdvözölte XV. Benedek pápát trónralépése alkalmából. A feliratokat Csernoch János bibornok, hercegprimás juttatta el Rómába s ezekre most érkezett meg a válasz. A bibornok-államtitkár aláírásával érkezett és a hercegprimáshoz intézett válasz ez üdvözöl feliratokra a következő: Főmagassága és Főtisztelendő Uram! Öszentsége kegyesen azzal bizott meg, hogy legteljesebb köszönetét fejezzem ki Eminenciádnak szives leveléért, a mely egy kis közbejött késéssel jutott csak kezéhez. A tiszteltnak bensőséges nyilvánítása Szent atya kiváló szeretettel fogadta s jól tudván, mily siralmas gyász vagyul annak első öröme, a aba csak az az egy vágy sarkalja őt tette, vajha az az iszonyu háború mindenkorra elműlnék és megjönné végre az anyjira kívánt béke. Barcsak az Isten hamarosan valóra váltaná földi helytartójának óhaját. Öszentsége egyben hálaival fogadja azokat az odaadó érzelmeket, melyeket trónralépése alkalmából Esztergom vármegye és Esztergom város Eminenciád által oly szépen kifejezésre jutottak s Magyarország minden polgárára szívből adja apostoli áldását mint az égi vigaszok és kegyelmek előhírnökét és zálogát. Kelt a Vatikánban Casparry Péter bibornok államtitkár.

— A husvéti tábori postaforgalom. Ugy értesülünk, hogy a közeledő husvéti ünnepokra való tekintettel már legközelebb tetemesen kibővítik a tábori postaforgalmat és lehetősen sok tábori postán néhány napra újra megindul a csomagforgalom is. A husvéti csomagforgalomra nagyjából ugyancsak azok a szabályok lesznek érvényesek, mint a karácsonyi küldemények felvétele alkalmával, most is vízhatlan csomagolásban és szabott méretekkel, a küldő saját felelősségére vesznek majd csak fel tábori csomagokat. Meleg ruhafélékre már szükség nincsen, ilyenekkel hadseregünk minden tagja bőségesen el van látva. Küldésre ajánlatos dohány, szivarféle, tüzelő szárazsám, füstölthús és csokoládé, kézkenőcs, rovarpor stb. A szabadabbá váló tábori posta számokat legközelebb közlik a közönséggel. Itt megemlíjük még, hogy a német birodalmi társadalom is küld ajándékot katonáinknak.

— Kivételes intézkedések Romániában. Bukarestből jelentik: Costinescu pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő a kamarában, a mely szerint a bab, tengeri és tengeri liszt kivétele vám alá esik. A rozs és zab kivétele tilos.

— A tengeri liszt ára Aradon. A tanácsma tartott üléseben a tengeri liszt maximális árát 44 korona 50 fillérben állapította meg.

— A németüldözés Oroszországban. Pétervárról jelentik: A külügyminiszterium értesülése szerint Oroszországban még négy vagy öt birodalmi német konzul van őrizet alatt, mert mindannyiukat ellen súlyos vádat emeltek. Az orosz konzulok közül Németországban csak a königsbergi Poljanovskijt tartották vissza. Németország hajlandó Poljanovskijt a német konzulokért szabadonbocsátani cserébe. A napokban nagy feltűnést keltett, hogy a német flottagyűlés ellen a vizsgálatot felsőbb parancsra hirtelen beszüntették. Csupán Moszkvában hetvenegy személyt helyeztek szabadlábra, ezek között Bernhard optikust, Brandert, a Lloyd igazgatóját, Buchholz szállodást, Kejtchr és Schlichtermann gyárosokat. Ugyancsak tegnap szabadonbocsátották a Vjatkában a Vologdában fogva tartott tagjait a flotta-egyesületnek. A rigai elitéteket szintén szabadon bocsátották.

— Nem kell börtölni a katonáknak. A háborúban nem lehet mindig megtartani a vallás szabályait. Ezért hirdették ki már a mozgósításkor a zsidó papok híveiknek, hogy szükség esetén katonáik szombatán is dolgozzanak és nem kötelesek megtartani a rituális étkezés szabályait. Most pedig Bjelik Imre tábori püspök a szentszéktől nyert felhatalmazás alapján engedelményeket tesz a nagyhét böjti tilalmaival szemben. A rendelet így hangzik: A hadsereg és a haditengerészet tagjainak tartózkodniuk magukat. Ezzel szemben minden más szigorú böjti és megtartóztatási napon meg van engedve a hadsereg tagjainak egyrészt a huseledek élvezete, másrészt a húsok és halak együttes élvezete az étkezés alkalmával. A tényleges vizsgálatot teljesítő katonáknak a szigorú böjti napokon is naponta többször szabad jóllakniok. A katonai személyek családtagjaira ugyanaz az intézkedés érvényes, mint a családfele, a családtagok azonban amennyiben életük 21. évét betöltötték, de a 60. évet még meg nem haladták, a böjtinapon csak egyszer lakhatnak jól. A nagypénteki szigorú böjti alól a pápától nyert felhatalmazás alapján fölment a tábori püspök a hadseregnek a harc tén, a haditengerészetnek pedig a hadihajókán levő legénységét és mindazokat a civil személyeket, akik a harc tén operáló hadsereg kíséretében vannak. Ezek, tekintettel a háborúra, Nagypénteken is ehetnek húst. A háborús ország területén csak azoknak a sebesülteknek és beteg katonáknak szabad Nagypénteken húst enniük, akiknek nincs módjukban böjtös eledelt kapniok. A husvéti idő a katonaságnál Hatvanadvasárnaptól a Pünkösdi utáni első vasárnapig terjed a mozgósított csapatokra azonban ez az időpont mindaddig kitoldódik, amíg minden egyes csapatnak módjában áll a husvéti szentgyónás és áldozás elvégzése.

— Pellengere állított község. Nagyon ritka eset, hogy Poroszországban valamelyik község tudatosan olyasmit kövessen el, ami beleütközik a közrendbe, vagy sérti a haztias közvéleményt. De ha mégis megtörténik, megdöbbentően kiméletlenül megtorolja ezt a felsőbb hatósági szigor. Nemcsak megbünteti a község előjáróságát, de lapokba is közzéteszik és falragaszokon hirdetik, hogy milyen nagyot vétett a község. Jellemző erre, hogy például az isenhageni járás Landrathjában, sőt több berlini lapban is a miniszterium megírta, hogy Pinstau községben kevesebb rozst vallottak be, mint amennyit tényleg csépeltek. A publikálás e szavakkal végződik: „Ezt a tényállást ezennel nyilvánosságra hozom s a község eljárásának elbírálását a nagyközönség megítélésére bízom.”

— Az Aradhegyaljai Szőlőgazdák Egyesülete március hó 12-én délelőlt 10 órakor Aradon, a gazdasági egyesület székházában igazgató-választmányi gyűlést tart, a következő tárgysorozattal: A rézgálic és raffia szükségletek beszerzésének kérdése. A szőlőmiveléshez szükséges kézi munkaerő biztosításának kérdése. Folyó évi költségelirányzat megállapítása. Folyó ügyek. Esetleges indítványok.

ahajtották őket Oroszország. Így minden támogató nélkül maradt a két oroszországi agitátor. Alexej még csak tudott valamit segíteni magán. Kiseb orosz katonákba kezdett iragatni.

Az oroszországi hívták fogadtatás oly mély hatással volt a Gerovszakiakra, hogy lépéseket tettek az iránt, hogy visszavonuljanak Ausztriába. Az idősebb Gerovszki, az orvos kezdte a kísérletet. A múlt év májusában levelet írt Bocanosa dr. ügyvédnek, abbéli útmutatást közölve vele, hogy szeretne szabadon visszatérni Ausztriába és megbírá Bocanosa drt., hogy kezdjen az irántban tárgyalásokat a kormánnyal.

A Gerovszaki testvérek e kísérlete idején egyszerre kitört a háboru, a mi egy esapásza kedvezően megváltoztatta a helyzetüket. Oroszország nem nélkülözhetette régi, kipróbált katonáit. Közvetlen a háboru kitörése előtt tartott orosz minisztertanácsban a három Gerovszaki felvették az orosz állampolgárok sorába és nevüket Gerovra változtatták.

A legidősebb Gerovszki mint katonaszócs belépett az orosz hadseregbe, a legfiatalabbat tiszté nevezték ki. Alexej pedig, a volt ügyvédjelölt, Besszarábia kormányzóának feje lett. Az oroszok első csarnovici betörése alkalmával Alexej mint Ezeimov kormányzó tákára vonult be Bukovina fővárosába.

Most kezdődött igazában a Gerovszakiak áruló és boszu-műve. Duzinkievic udvari tanácsost, aki annak idején mint az országos kormány vezetője, a Gerovszakiak ellen elfogató parancsot adatott ki és Lazarus dr. államügyészt éjjel kirángatták az ágyukból és Oroszországba hurcolták.

Hasonló sors érte Mencei drt, az „Allgemeine Zeitung” kiadója, aki több vezéreiket írt a Gerovszaki testvérek ellen. Az orosz kormányzóval valóságban vak eszköze volt a két Gerovszaki boszuvágyának, akik lehetőleg mindenkit logságba vetettek, ha csak arra valamelyes mód és ürügy kínálkozott.

Amikor győzelmes csapataink bevonultak Csernovicba, a két Gerovszaki újból visszavándorolt Oroszországba.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1915. évi március 10-én:

B) Délel.

B) Délel.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban.

Közlekedés este 1/2 8 órában.

Felolós aszerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

WILTÉR

Ajánlunk

Embert, kiváló minőségű, magas hőfokra és tűrtartó

légszesz-kokszt

az aradi légszeszgyár terméke darabos- és dió- osztályozásban tetszés szerinti mennyiségben

házhoz szállítva

és teljes waggonrakományokban bármely vasut állomásra

a legolcsóbb gyári áron

Kneffel Károly és Fia

szén- és kokszyagykereskedése Aradon. Városi és megyei telefon 139.

Anyák figyelmébe.

Legjobb norvég csukamájolaj.

Egy üveg ára K. 1.80

Kapható:

Wajdits György

„TURUL”

gyógyszertárban

Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

* Az ezen rovart alatt közzétettakat nem vállalunk felelősséget.

Mindazoknak,

akik bevonultak, vagy ezután bevonulnak

meg kell válniuk hosszatar-tosóitól, azonban

nem kell lemondaniuk kedvence lapjukról:

az

„Aradi Közlöny”-ről.

Az Aradi Közlöny

mindenrová köceti há olvasóját.

Ma-pról-napra kimerítően esámol be az legalmás napoknak nagy eseményeiről, eszenkiál terjedelmes tudósításokat, megbizható híreket és a háboru minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:	Vidéken:
Egy óra 2 K — f.	Egy óra 2 K 40 f.
1/4 óra 6 K — f.	1/4 óra 7 K — f.

Szilfát

és

kőrifát

hasáb-, vagy tönkökben 920

veszünk.

Czeiler és Szathmáry

A tavaszi és nyári Gerő cipők

csoport árveitása megkezdődött.

Kérjük összes kirakatainkat megtekinteni.

Cipő Tőzsde

ARAD,

1. sz. Mező melletti.

Kalmár József

villanyaszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

kötőzködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Uránia Színház

Szordán és esütörtökön:

Szenzációs kalandor dráma

Panama bérence.

(Der Desperado von Panama)

KIRÁLYNŐ KÖLÖNYVÉNYE

A

Legközelebb:
Szines történelmi dráma

Mi lesz

tavasszal?

ezen tört a fejét most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alaposan fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig, akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a kolera, a küteges tifusz, a vérhas.

Ellenégeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és a betegség terjedését különösen a tetük közvetítik, miért is ellenük védekezünk alapos fertőtlenítéssel.

Kézünket és arcunkat **LYSOFORM SZAPPANNAL** mossuk meg és a mosdó és a fürdővízhez adjunk kevés **LYSOFORM** fertőtlenítőt. A butorokat reggel töröljük át 3%-os **LYSOFORM** oldatba mártott ronggyal, ugyanígy suroltassuk fel a puhafapadlókat. Piszkos ruháneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 3%-os (olcsó) **nyerslysoform**-oldatba 24 óráig beáztatni s csak azután mosni.

Tanuljunk meg fertőtleníteni

s e célból kérjük ingyen és bérmentve az „EGESZSÉG ÉS FERTŐTLENÍTÉS” című tanulságos könyvecskét

Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyárából Ujpesten. 8541

2000—H. M. é. n. 18.—1915. szám.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XX. t. c. alapján utasítottak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1873., 1874., 1875., 1876., és 1877. évben születtek és sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által fegyverképtelenné osztályoztattak, illetőleg katonai vagy honvéd felülvizsgáló bizottság által a közös hadsereg, haditengerészet, a honvédség vagy a csendőrség kötelékéből az 1914. év július 31-éig elbocsáttattak, vagy állítási kötelezettségüknek eddig eleget nem tettek, továbbá azok a fent felsorolt években született, egyének, kik időközben a magyar vagy osztrák állampolgárságot, illetőleg bosznia-hercegovinai tartományi illetőséget megszerették és állítási kötelezettség alá már nem estek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyi községi előjáróságánál (városi hatóságánál), kis-községekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek és pedig Aradon a katonauügyi osztálynál 1915. évi március hó 7-től 15-ig.

A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személy adatait feltüntető okmány illetőleg népfölkelési igazolványi könyv, igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjáróságnak később közléteendő rendelkezéséhez képest folyó évi április hó 6-tól május hó 4-ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behívatni és elővezetve és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

A népfölkelésre kötelezettek, a bemutató szemlére egy megbízható kísérővel fognak utazni s úgy oda, mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

Az osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatnak be.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyúttal bizonyítalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél és határrendőrségnél tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak

ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyúttal bizonyítalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél és határrendőrségnél tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és annak vezetésére álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

c) a posta- és távirtda intézeteknél az I. osz. és kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál tartósan alkalmazásban álló népfölkelésre kötelezettek;

d) a köszénbánya-muakásosztagokhoz tartozó népfölkelésre kötelezettek;

e) a községek és városok által kiállított népfölkelő muakások valamint az egyéb különleges hadicélú szolgálatokra igénybe vett népfölkelésre kötelezettek;

f) azon népfölkelésre kötelezett egyének, akik a népfölkelési tényleges szolgálat alól már eddig is név szerint felmentve voltak; végül

g) a bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek felszentelt papjai, illetve felavatott felkészelt és papi jellegű tanárai.

Az itt felsorolt népfölkelésre kötelezettek az e) alatt említettek kivételével alkalmaztatásukat, valamint azt, hogy ezen alkalmazásban már 1915. évi január 1. óta állanak, az összeírás alkalmával községi előjáróságuk (városi hatóság, körjegyző) előtt, illetve az f) alattiak felmentésüket előjáró hatóságuk, igazgatóságuk, illetve munkásosztag parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

Azon népfölkelésre kötelezett, a ki a népfölkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4 §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Kelt Aradon, 1915. évi február havában.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját

Hajfestő

vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

pérfatlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, anémia, éjszakai gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szörvestő-Dephtor. E kitűnő, a maga nemében párfatlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szernek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
2. Jellege alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megadni.
4. legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
5. cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

ALKALMAZÁST NYER.

Német kisasszonyt

sürgősen keresek. Cím a kiadóhivatalban. 985

Nagy uradalom

kereskedelmi iskolát végzett, hadmentes gyakornokot keres teljes ellátás és havidíj mellett. További felvilágosítást Zrínyi-u. 6. sz. 938

Üzleti irodában

már alkalmazott gépirő kisasszony kellő gyakorlattal keresetlik. Írásbeli ajánlatok „Gépirő” jellegre a kiadóba küldendők. 862

Irodai

teendőiben gyakorolt, gyors- és gépirásban jártas kisasszony azonnali, illetve i. hó 15-iki belépésre helybéli részvénytársaságnál alkalmazást nyer. Ajánlatok „Tartós” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 990

Correpetitort

keresek gymnasta mellé a déliórától órákra. Ajánlatok „Correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

ALKALMAZÁST KERES.

Mozdonyvezető

ajánlkozik bármily nemű gépjármű gépekhez. Cím a kiadóhivatalban. 937

KIADÓ LAKÁS.

Elegánsan

tutorozott szoba előszobával kiadó: Asztalos Sándor-u. 1. sz., I. emelet. 940

Magánháiban

kertés udvarral, egy utcai- és egy udvari szobából álló lakás kiadó: Szt. Péter-tér 6. szám. 938

3 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 9. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

Andrassy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy II. emeleti 5 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 948

Kiadó

Andrassy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy I. emeleti 3 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 944

Kiadó

Asztalos S.-u. 2—3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, azonnalra, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Elegáns,

használt irodai butorberendezést megvételre keresek. Ajánlatokat „Jutányos” jellege alatt a kiadóhivatal továbbít. 936

Jókarban levő

cement karók jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 984

Gyökerező riparia

1—2 éves, pótlásra igen alkalmas, eladó Hámory gazdaságnál, Deák Ferenc-u. 8. 929

Nemesfűz

dugványok, málna, ribizske, pöszméte tövek és bokrok, diszcserejék és fák, rössák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle fászkolai termékek jutányos árban beszerezhetők: szatmári Szabó István fászkolójából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Papírszalvéta

1000 db. 5 koronáért kapható Pichler Sándor papirkereskedésében, Szabadság-tér. 781

KÜLÖNFÉLE.

Tennis-pályák.

Az „Aradi Athletikai Club” Holtmaros soron lévő sporttelepén 1915. évre tennis-pályák bérelhetők a club elnökségénél. (Ifj. Vas Gusztáv, József főherceg-ut 92.) 989

8786—1915. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 5555—VI—2—1914. illetve 16000—1915—VI—2. szám alatt kiadott és az érdeklődők által hivatalos órák alatt hivatalomnál megtekinthető körrendelet, és utmutatások alapján meghagyom a mező és kert gazdasággal bíró lakosoknak, hogy a hernyó, vértetű darázs, cserebogár, lisztes répa barkó, nagy hamvas vincellér bogár, és netán mutatózó marakkól sáskát alaposan irtják. Ezen rovarok azoknak tojásai lepkei és fészkei irtása addig folytatandó, míg teljesen ki nem pusztítottak.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy aki a fentebb elősorolt irtásokat i. év március hó végéig elmulasztja, úgy az irtás annak költségére minden továbbiértéssel sőt nélkül hatóságilag lesz folytatva tőle és ezenkívül az 1894.

évi XII. t.c. 95 §. alapján 5 napi elzárásra átváltostatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1915. március hó 6.

Greén Nándor s. k.
főkapitány.

Költözőkők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8864

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.
168—1915.

Hirdetmény.

A Magyar Királyi Belügyminiszter ur 6540—1915. évi. számú rendelete alapján felhívom a város területén tartózkodó mindazon magyar, vagy osztrák menekülteket, kik Amerikából rendszeresen kapnak pénzküldeményeket, hogy a rendőrfőkapitányi hivatalban saját érdekükben mielőbb jelentkezzenek annak bejelentése céljából, hogy kitől, vagy kiktől kapnak pénzküldeményeket.

Ugyanis a pénzküldemények a m. kir. postatakarékpénztár útján csak az esetben lesznek a jövőben kézbesítve, ha a címzettak személyazonosságát hivatalom igazolja.

Arad, 1915. március 9.

Greén
főkapitány.

5488—1915.

Hirdetmény.

Az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokság 994—1915. sz. megkeresése folytán közhírré tesszük, hogy a közös hadsereghez beosztott és 1915. évi március hó 15-én az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz bevonulni kötelezett B) alosztályú népfelkötők a Kiszentmiklósi községben levő tüzérlaktanya melletti katonai barakkokban tartoznak bemutatásuk végett 1915. évi március hó 15-én reggel 7 órakor jelentkezni.

Arad, 1915. március 8-án.

A városi tanács.

Válogatott nyírségi

burgonya,

rézgálic

eredeti hordókban.

Kapható: 932

Roth József
szállítónál Arad, Eötvös-u. 3. Telefon 63.

A drága tüzelő anyag
mellett sokat megtakarítunk

ha a befűtésnél

olcsó

alágyújtásra való papírt

használunk. Kb.
50 kilós bálákban
csomagolva kapható:
bálánként
2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

Gépkenőolaj,
géphengerolaj,
motorhengerolaj,
tovotte-kenőcs,
gépszij stb. stb.

azonnal kapható
Kovács Soma és Társánál
Arad, gépuvar. 926